

Flora - Leopoldpark (3)

Vincent Duflou

(*Vervolg van vorig nummer*)

De oprichting

Tijdens de Gemeenteraadsvergadering van 28 januari 1938 vernemen wij in het begrotingsdebat voor de eerste keer opnieuw iets over Flora. Het College van Burgemeester en Schepenen stelde aan de Raad voor om een aantal werken en aankopen te realiseren en met eigen middelen te financieren.

Eén van die realisaties was de oprichting van een praalfontein (17) in het Leopoldpark. Kostprijs 35.000 fr.

In *De Duinengalm* van 4 maart 1938 en *De Zeewacht* van 5 maart 1938 is er sprake van een kostenraming ten belope van slechts 15.000 fr. Deze raming heeft slechts betrekking op een onderdeel van het project, namelijk de oprichting van de pergola. Dit blijkt uit volgend persbericht:

"In het park Leopold ... zullen de steenen aan-gebracht worden die de omheining uitmiekten in onze floralien ... De kosten worden geraamd op 15.000 fr." (18)

Raadslid Hendrik SERRUYS, bekommerd om de inplantingsplaats van de praalfontein, was voorstander om de zaak door te verwijzen naar de Commissie voor Openbare Werken.

Schepen Jules PEURQUAET diende hem van antwoord dat het College besloten had het beeld aan te wenden voor de versiering van het park, omdat het de beste plaats was. De praalfontein met Flora zou worden opgesteld langs de parkvijver, tegenover het kot van djoos, de parkbron waar men vroeger flessen met bronwater kon laten vullen. Aan weerszijden zouden er banken worden geplaatst om te verpozen. Wel gaf hij toe dat het pad ter hoogte van de voorziene inplantingsplaats zeer smal was, maar dan kon worden uitgekeken om een makkelijkere doorgang te maken.

Ondanks de beslissing van het College van

Burgemeester en Schepenen was de Schepen toch bereid het advies in te winnen van de Commissie voor Openbare Werken vooraleer over te gaan tot de definitieve plaatsing.

Op de agenda van de Gemeenteraad van 11 maart 1938 stond de oprichting van Flora opnieuw geagendeerd. De Commissie van Openbare Werken was overgegaan tot een onderzoek en had een positief advies uitgebracht. Het beeld zou nog meer bezoekers lokken naar het stadspark. De commissie stelde dan ook voor dat ontwerp goed te keuren.

De Raad ging toen met eenparigheid van stemmen op het voorstel in en machtigde het College van Burgemeester en Schepenen om de werken te laten uitvoeren.

Raadslid Karel GOETGHEBEUR vroeg zich wel af of de ontslibbing van de parkvijver, die zou worden uitgevoerd in de loop van dat jaar, geen gevaar zou inhouden voor het monument.

Zoals wij verder zullen, zien trof het Stadsbestuur de nodige voorzorgsmaatregelen, dit tot grote tevredenheid van zij die begaan waren met de goede zeden van ons volk, inzonder van de jeugd.

Op voorstel van Eugène VERHULST, diensthoofd van de Oostendse Beplantingsdienst was er beslist een pergola op te richten waaronder de bloemengodin zou worden opgesteld.

Alhoewel er in de notulen van de Gemeenteraad nergens sprake is van de bouw van een pergola, alleen maar van een praalfontein, was het pergolavoorstel zeker reeds van in het begin opgenomen in het project. Twee argumenten wijzen in die richting. Indien de idee van een pergola pas later toegevoegd zou geweest zijn, diende de bouw ervan zeker te worden goedgekeurd door de Gemeenteraad. De Gemeenteraad volgde op die van 11 maart 1938 - dat is de vergadering waarin de Gemeenteraad het licht op groen zette voor de realisatie van de praalfontein - had plaats op 6 mei 1938. Op dat moment was de pergola reeds gebouwd. Als tweede argument verwijs ik opnieuw naar *De Zeewacht* van 5 maart 1938 waar er sprake is

dat de stenen die gebruikt werden voor de realisatie van de rotsstructuur op de Oostendse kustfloraliën overgebracht zouden worden naar het Leopoldpark.

Die pergola zou zeker bijdragen tot een verdere verrijking van het Leopoldpark. *De Duingalm* schreef dan ook haar editie van 26 maart 1938:

"Zoo wordt het Leopoldpark langzamerhand een openlucht-museum." (19)

Mijns inziens loont het absoluut de moeite zich over deze thans niet meer actuele zin eens grondig te bezinnen.

Eind maart moet men gestart zijn met de oprichting van de pergola waarvan de bouw zeer snel opschoot (20). De bouw werd toevertrouwd aan nv Tuinbouw *Flora*, Floralei 38 in Mortsel-Oude God, nabij Antwerpen, in samenwerking met stadswerklieden. Deze firma was geen onbekende, want zij had ook deelgenomen aan de Oostendse kustfloraliën, waar zij de rotsstructuur in de centrale feestzaal had gerealiseerd.

De firma leverde volgende materialen:

- 52,60 m² gekapte breuksteen voor de hoeken van de pergola.

Kostprijs: 75 fr./m², totaal: 3.945 fr.

- 3,5 ton breuksteen en plaveistenen in vracht.

Kostprijs 300 fr./ton, totaal: 1.050 fr.

- 6 ton rotsstenen voor de rotspartij op de vijverover, tussen de pergola en het water.

Kostprijs 600 fr./ton, totaal: 1.800 fr.

De tuinbouwfirma stuurde ook nog twee specialisten in steenbewerking, die met de hulp van de stadswerklieden de stenen en rotsblokken zouden plaatsen. Loon, overnachting en reiskosten vielen ten laste van de Stad en bedroegen 4.155 fr.

De totale prijsopgave bedroeg aldus 10.950 fr. wat een stuk goedkoper bleek te zijn dan de raming van 15.000 fr;

Het nodige zand en cement werden door de Stad geleverd, alsook de betonnen verbindings-elementen boven de pilasters dienden door de Stad te worden gemaakt en geplaatst.

Tussen de pergola en het water werd er met de rotsblokken een rotsstructuur gebouwd waarin twee kommen die het water van de waterval moesten opvangen, werden aangebracht. De twee boven elkaar geplaatste waterbekkens

hadden de vorm van een schelp.

In de loop van de maand mei werd de zeemeermin geïnstalleerd. Volgens de krant *De Duingalm* betrof het een bronzen zeemeermin. Dit is de enige melding die ik vond over het gebruikte materiaal.

Met haar ene hand hield zij een schelp (waterbekken) vast, terwijl haar andere arm opgeheven was en tot over de leuning reikte.

In dezelfde maand zou ook het voetstuk voor het eigenlijk beeld voltooid zijn geweest.

Tussen de pilasters van de pergola werd er een hekwerk geplaatst. Het werd gerealiseerd door de heer MAHIEU, een gekende smid uit Oostende, die les gaf aan de technische school.

De bevallige cascade zou aanvankelijk worden gevoed met stadswater in afwachting dat zij zou worden aangesloten op bronwater. Was dat de reden waarom de praalfontein juist tegenover het kot van Djoos werd opgetrokken?

Een gepaste sierverlichting moest 's avond bijdragen tot het scheppen van een feeërieke sfeer.

Hoe het beeldenensemble met pergola er uiteindelijk uitzag kon ik aanvankelijk enkel maar verbeelden. Niemand kon mij bevestigend antwoorden of er afbeeldingen prentkaarten en/of foto's bestonden van Flora onder haar pergola. Norbert HOSTYN, conservator van het stedelijke Museum voor Schone Kunsten, wist zich te herinneren ooit eens een foto te hebben gezien van Flora liggend in de parkvijver - daarover verder meer - maar kon zich niet meer herinneren waar...

Navraag bij de heer Omer VILAIN leverde aanvankelijk ook niets op. Zoals we verder zullen zien was Flora slechts een kortstondig leven beschoren in ons stadspark. Omwille van die reden was de heer Omer VILAIN de mening toegedaan dat er geen prentkaarten bestonden van Flora en de zeemeermin onder de pergola, totdat hij ging grasduinen in een tweedehandsbeurs in Antwerpen en er een prachtige prent vond van Flora in het Leopoldpark. Een onverwachte vondst die aanleiding af tot het wijden van een artikel aan Flora in zijn wekelijkse kroniek: "*Omer Vilain over de tijd van toen*" in *De Zeewacht* van 18 oktober 1996.

Als wij het ensemble dat opgesteld stond in de grote feestzaal tijdens de Oostendse kustfloraliën vergelijken met het ensemble uit het stad-

spark dan stellen wij vast dat Flora uiteraard dezelfde is, maar dat wij niet te maken hebben met dezelfde zeemeermin.

De zeemeermin in het stadspark draagt voor- eerst een ander kapsel. Alhoewel de afdruk in de krant niet haarscherp is, zien wij dat het haar van die meermin neerhangt en op de schouders valt, terwijl de meermin van de Oostendse kust- floraliën getooid is met een kapsel waarbij het haar duidelijk naar achter is opgestoken.

De staartvin van de zeemeermin in het stadspark krult zich en ligt juist onder en vóór het onderste waterbekken. Voortgaande op de houding van het bovenlijf van de zeemeermin in de grote feestzaal van het Royal Palace Hotel kan de staartvin onmogelijk in dezelfde houding liggen als deze van de meermin in het park.

Als wij de prent van Flora in het Leopoldpark vergelijken met de foto van de maquette dan zien wij dat beide zeemeerminnen een quasi identieke houding aannemen.

In het Royal Palace Hotel hebben wij dus wel degelijk te maken met een andere zeemeermin dan deze voorzien op de maquette en aangebracht in het park. Waarom het ensemble in het Royal Palace Hotel niet werd uitgevoerd zoals op de maquette, terwijl dat later wel het geval was in het stadspark, daar heb ik het raden naar. Was het technisch of financieel niet realiseerbaar? Misschien was de zeemeermin op het ogenblik van de kustfloralien niet af en diende er te worden gezorgd naar een andere oplossing.

Mogelijks zou de meermin in het Royal Palace Hotel van de hand zijn van OLLIVIER. Dat zou een plausibele verklaring kunnen zijn voor de berichtgeving in *De Duinengalm* waar te lezen stond dat Daniël DEVRIENDT werd bijgestaan door zijn vriend OLLIVIER.

Wie de zeemeermin maakte voor het stadspark heb ik niet kunnen achterhalen.

De prent van Flora in het Leopoldpark leert ons ook dat het smeedijzeren hekken van MAHIEU pas in een latere periode werd aangebracht.

Inhuldigingsplechtigheid

Toen de werken voltooid waren moest men overgaan tot de officiële inhuldiging van de praalfontein. Aanvankelijk zouden er allerlei festiviteiten worden georganiseerd. Kort daarop

was er geen sprake meer van diverse feesten maar van een kinderzangfeest. Uiteindelijk ging de inhuldigingsplechtigheid gepaard met het jaarlijks schoolfeest van de leerlingen van de Albert-, Astrid- en Marie-Louiseschool, dat voor deze gelegenheid "Eerbied voor de beplanting" als thema droeg.

De inhuldigingsplechtigheid en het schoolfeest zouden doorgaan op zaterdag 9 juli 1938 om 20.30 uur. Bij slecht weer zou het worden verplaatst naar dinsdag 12 juli.

Op zaterdag 9 juli was het een hondenweer. De hele dag door waren er regenbuien en windstoten. Pas tegen de avond klaarde het weer op en luwde de wind. Heel wat mensen met kinderen waren toch afgezakt naar het stadspark in de hoop dat het feest zou doorgaan. Nochtans had de radiopost N.I.R. aangekondigd dat het feest was afgelast en aan het venster van het inlichtingenbureau en aan de parkkiosk hingen berichten dat alles was afgelast en verdaagd naar dinsdag 12 juli a.s.

Omwille van het aanhoudende slechte weer kon ook op dinsdag 12 juli de plechtigheid niet doorgaan.

Uiteindelijk zou het feest doorgaan op zaterdag 16 juli, eveneens om 20.30 uur en bij slecht weer zou het dinsdag 19 juli worden.

Derde keer, goede keer. Voor de plechtigheid en het schoolfeest was er een talrijke opkomst. De toeschouwers verdrongen zich in de paden en op de grasperken, die het erg te verduren kregen. Onder de aanwezigen bevonden zich onder andere de Burgemeester Eduard MOREAUX en Schepen Adolf VAN GLABBEKE.

Nabij de parkbron had men ter gelegenheid van deze plechtigheid een podium opgetrokken waarop het spektakel zou worden opgevoerd.

Het schoolfeest stond onder leiding van de heer Karel SAVONIE, directeur van de Albertschool, bijgestaan door de heren J. SERVAES en L. DE COCK en mevrouwen Ph. VREEL en S. VERSYP.

Het feest opende met een bloemenrevue aangepast en bijgewerkt door de heer Karel SAVONIE. Het werd opgevoerd door de leerlingen. Om de kinderstemmetjes beter tot hun recht te laten komen maakte men gebruik van luidsprekers. Het radiohuis VAN SLEMBROUCK in de Christinastraat 55 verleende hiervoor haar medewerking.

Flora.

Veel Oostendenaars en ook wel vreemdelingen hebben maar niet kunnen begrijpen hoe een feest, door en op de eerste plaats voor onze schooljeugd opgericht, kon opgevat worden gelijk het geval geweest is met het bloemenfeest van 16 Juli l.l.

Immers opvoeding tot eerbaarheid en zedigheid maakt toch wel een belangrijk deel uit van de opvoeding der kinderen. Welnu een feest dat culmineert in de apotheose, in licht en bloemen, van een naakt beeld, 't weze dan ook de godin Flora, kan daartoe weinig bijdragen.

Onder de toeschouwers waren de meeningen dan ook zeer verdeeld en velen hebben we hun verbazing en zelfs hun verontwaardiging hooren uitdrukken dat ze met hun kinderen tot zulk een feest waren uitgenoodigd.

Men mag dan nog op gebied van naaktvertoon zoo laks geworden zijn, er zijn dan toch nog een massa ouders, zelfs onder de niet geloovenden, die meenen dat op een plaats als het Leopoldpark, waar zooveel kinderen dagelijks doorgaan, waar er ook zooveel dagelijks komen spelen en stoeien, een beeld als dat, welk zich nu verheft, in de Pergola, onder aan de trinkhall, volstrekt misplaatst is.

Wie voor de aangeklaagde oprichting verantwoordelijk dient gesteld weten we niet; we raden diegenen die zich een gedachte willen vormen over de opportuniteit er van aan, een enkwest in te stellen, bij de gewone bezoekers van ons Leopoldpark en we zijn er van overtuigd dat ze weldra geen twijfel daaromtrent meer zullen hebben.

Hoe dikwijls hebben we, de laatste dagen, als we voor of achter 't beeld doorgingen uitroepen als de volgende gehoord :

« Dat gaat nu waarlijk te ver! »

« Kunnen ze dan geen beter beeld vinden om op die plaats op te richten dan die naakte vrouw! »

« Het park is toch voor alleman bestemd ook voor de eerbare lieden! »

« Het is schandalig zulk beeld hier te plaatsen en het dan 's avonds nog te

verlichten! »

« We zullen met onze kinderen naar een andere plaats moeten gaan! Hier brengen we ze niet meer! »

En zoo zouden we bladzijden met aanklachten kunnen vullen. Ik verzwijg er vele die in meer krachtige bewoordingen werden uitgedrukt.

We overdrijven niet dat, op 10 personen er minstens 5, met deze aanklachten akkoord gaan.

Een ander criterium is wel het volgende :

Genoemd beeld geeft, bij een zekere groep van menschen, aanleiding tot dubbelzinnige woorden en zinspelingen, welke vanzelfsprekend hier niet kunnen vermeld worden. De herhaling van deze uitlatingen is reeds een voldoende argument tegen de gewraakte naaktheid.

Een openbaar park mag geen gelegenheid zijn tot praatjes die fatsoenlijke lieden kunnen kwetsen en de openbare besturen moeten alles vermijden wat daartoe aanleiding kan geven.

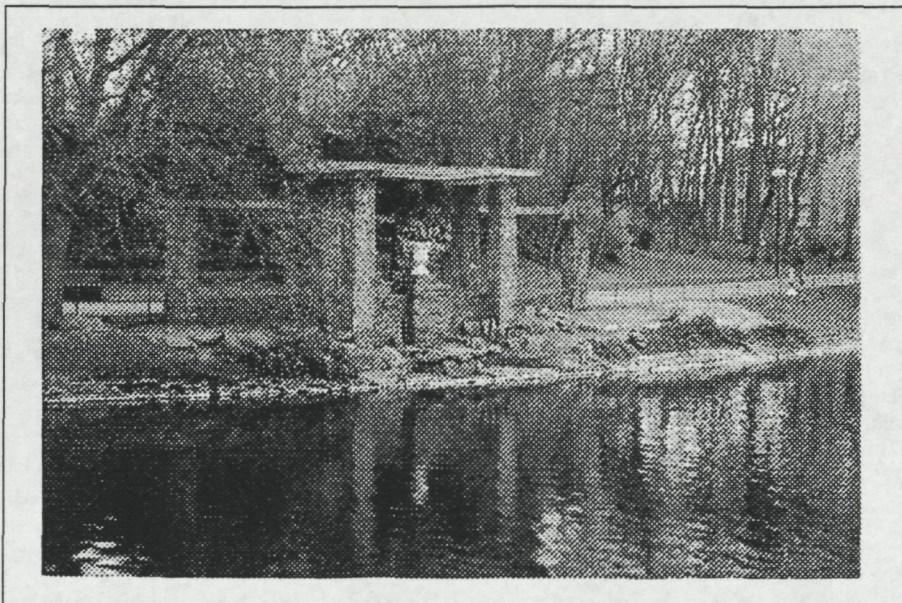
Men moet geen kwezelaar zijn om dit te begrijpen en te aanvaarden.

We zijn er van overtuigd dat een zekere groep personen ons zullen beschuldigen van overdrijving evenals ze de protesten van veel Oostendenaars en vreemdelingen tegen het verregaande en toegelaten naaktvertoon op het strand overdreven vinden. Maar het strand kan men vermijden en het seizoen duurt maar een paar maanden. Het Leopoldpark echter is zoo centraal in onze stad gelegen en is voor onze gansche bevolking, het gansche jaar door bestemd. Bijgevolg de klachten over deze blijvende schennis der openbare eerbaarheid hebben des te meer reden van bestaan, en een stadsbestuur welk zijn plicht beseft zal niet langer dulden dat vele fatsoenlijke lieden ons park vluchten en vermijden.

De eisch van de eerlijke lieden is dan ook :

**FLORA UIT HET LEOPOLDPARK,
OPDAT IEDEREEN ER ONBEKOM-
MERS RUST EN VERZET KUNNE
VINDEN.**
Loods.

(21)

Een kleedje aan !

EEN KLEEDJE AAN !

Ik had er eerst in 't geheel geen aandacht aan geschonken, doch toen ik het bemerkte stond ik er verstomd van.

Zoo vaak kwam ik voorbij dien winkel en ik was zoo wat gewoon er allerlei figuren te zien staan, groote en kleine, die we graag naar ergens een kleerwinkel zouden willen sturen om de maat te nemen voor wat kleertjes. En nu hadden die allemaal een net kleedje aan.

Is het niet om erover verwonderd te staan ?

Al die naaktfiguurtjes in een winkel, die door zijn uitstalling zoowat naam heeft, met een kleedje aan! Wie zou het durven droomen. En nochtans was het werkelijkheid! Natuurlijk dat ik er iets achter vermoedde en als een waardig journalist er op uit trok om inlichtingen.

Dergelijk mysterie moest worden opgehelderd!

EEN WAARDIGE DAAD !

En het mysterie werd ontsluitend doch mijn bewondering ging niet naar den persoon dien ik eerst dacht te moeten bewonderen.

Want eerst dacht ik dat de handelaar misschien gewetenswroeging had gekregen en zoo min of meer zijn schade had ingehaald. Ofwel dat hij ergens op een persoon was gevallen die hem eens flink zijn zaligheid had gezegd en hem aan het verstand had gebracht dat dergelijke uitstallingen door de menschen niet gewenscht zijn en zeker niet door hen wier kinderen er langs moeten om naar school te gaan. Misschien, dacht ik, heeft hij wel een retraite meegemaakt en is dit een der eerste vruchten.

Doch er was niets van dit alles. Zoo-schoon en zoo edel zat de zaak niet in mekaar : er was alleen een doodnuchter bevel van den heer Procureur aan den vrederechter om direct in alle winkels de naakte beelden te doen aankleeden. Meteen werd een werk van barmhartigheid deze dagen druk beoefend.

Heer procureur, alle weldenkende menschen zijn het met u eens en feliciteeren u. Meer nog, ze danken u uit naam van de vele kinderen die dagelijks door het gebrek aan geweten van dergelijke handelaars in hun heiligste en verhevenste gevoelens worden geschokt en aangevallen. Ze danken u gemeend en verwachten van u nog dergelijke daden.

EN ONS BESTUUR!

En dan moest ik even nadenken op de vele andere naakte beelden die den geheelen zomer door onze straten ont-sieren en door onze waakzame overheid en flinke politie, alle politiereglementen en zedelijkheidsvoorschriften ten spijt,

geduld worden en aangewakkerd in hun volksdoodende werking. Een daad als deze van den heer Procureur zou bij veel menschen de achting voor ons bestuur, die zeker bij alle weldenkende menschen niet bijster groot meer is, doen aangroeien. En een dergelijke daad verwachten we in de toekomst van onze bestuurders. Dit zal het goede deel van de bevolking hun wel in tijds wijsmaken.

JUFFROU FLORA -

Doch dan mijmerde ik verder en moest tot mijn ontzetting tot aardige bevindingen komen.

Er bestaat in Oostende een plaats die door alle Oostendsche ouders gekozen wordt als ideaal ontspanningsoord voor hun kroost, we bedoelen het Leopoldspark. Dit park is een ware levensbehoefte geworden sedert veel ouders het niet met hun geweten meer kunnen overeenbrengen hun kinderen te brengen naar het strand, dat nochtans voor iedereen is en voornamelijk voor de jeugd, doch door de laksheid van ons stadsbestuur tot een oord van verderf geworden is voor de kinderen.

Zoo komt het dat de weldenkende ouders het strand ontvluchten en redding zoeken in het Park. En wat doet ons stadsbestuur om dit aan te moedigen en het Park waardig te maken de Oostendsche jeugd te ontvangen? Het plaatst er eenvoudig een naakt vrouwenbeeld in, gansch in witte stof, en belicht dit dan nog overvloedig 's avonds.

Waar moeten de ouders nu heen met hun kinderen, want bij allen staat het vast : met Flora in het Park is dit geen speelterrein meer voor kinderen! En ik denk wel dat ze het bij het rechte eind hebben.

En dan stellen we eenvoudig de vraag: « Geachte heer Procureur, behoort Flora niet in de eerste plaats tot de beeldjes door u bedoeld in uw bevel. Daar is er geen uitstalling, dit is waar, doch er is meer dan een uitstalling, er is de openbare plaats, vooral bedoeld voor kinderen. Als de beeldjes niet naakt mogen staan in de uitstallingen omdat iedereen — ook de kinderen — er voorbij moeten, waarom mag Flora dan staan in het Park, waar vooral kinderen komen? »

We hopen ook dat allen die het wel meenen met de zedelijkheid van ons volk en met de degelijke opvoeding van onze jeugd aan het stadsbestuur zullen diets maken dat Flora in het park niet gewenscht is!

Vooraf niet door de ouders, die in eerste instantie recht hebben op het park.
Loods.

Daarna volgde een toespraak door de heer Karel SAVONIE over planten en bloemen. Zijn rede handelde over het belang van planten en bloemen in ons dagelijks leven.

Het feest vervolgde verder met een (toneel)spel, getiteld "Witje en zwartje", over vlinders en bloemen, gerealiseerd door de heren Karel SAVONIE en A. MOUQUE en opgevoerd door de leerlingen.

Uiteindelijk volgde dan de officiële inhuldiging van Flora die tot dan toe afgedekt was met een zeil. Mevrouw E. STEYNS, kunstzangeres trad op in de rol van de bloemenfee, begeleid door de heer A. MOUQUE aan het klavier.

Het schoolfeest en de inhuldiging werden afgesloten met toespraken van de directeur van de Albertschool en de heer Louis VAN WYNSBERGHE, die hulde bracht aan de medewerkers van het feest en in het bijzonder aan de heren Eugène VERHULST en Daniël DEVRIENDT, schepper van Flora.

Het bloemenfeest met uitzondering van de inhuldiging van Flora werd nog een tweede keer opgevoerd in de Leopoldschool, Ieperstraat 35, op zondag 17 juli 1938, om 15.00 uur.

Kritiek

Flora stond opgesteld met haar gezicht kijkend naar de waterval en de vijver. Zo konden de wandelaars haar voortdurend aanschouwen als ze rond de vijver wandelden.

De liberale krant *L'Echo d'Ostende* schreef honend dat bepaald katholieke raadsleden verkozen dat zij met haar rug naar het wandelpad stond opgesteld, uit vrees dat hun eerbaarheid en deze van de parkbezoekers zou worden gekwetst.

Hoe dan ook de aanwezigheid van een bloot vrouwenbeeld in het stadspark werd niet door iedereen in dank genomen en zorgde bij menig Oostendenaar voor grote verontwaardiging.

Van kroniekschrijver Loods verscheen dan ook in *De Duinengalm* een artikel getiteld: "Flora", waarin hij de aanwezigheid van dat beeld aanklaagt. Zoiets tentoonstellen was een schennis van de openbare eerbaarheid.

Het bleef niet bij dat ene kroniekje. Het bevel van de Procureur des Konings waarbij de

Vrederechter opdracht had gegeven om onmiddellijk alle naakte etalagepoppen te laten aankleeden, was voor Loods - hieronder moet men de katholieke pers verstaan - de ideale gelegenheid om het naakte godinnenbeeld opnieuw op de korrel te nemen. In *De Duinengalm* van 23 september 1938 verschijnt van zijn hand een nieuwe kroniek met als titel "Een kleedje aan.":

Dat de kritiek op Flora - de oorzaak was dat het park een oord des verderf voor de kinderen was geworden - niet lichtvoetig moest worden opgevat, bleek nogmaals duidelijk uit het artikel: "Flora ... heeft het koud", dat verscheen op de eerste bladzijde van *De Duinengalm* op 9 december 1938. In het artikel stond te lezen dat Flora omhuld werd met bussels stro en afgezet met planken.

Voor zij die het beeldje verwensten moet dat zeer belangrijk nieuws geweest zijn. Belangrijk genoeg om het midden bovenaan op de eerste bladzijde in een vet omkaderde rand te publiceren. Het artikel kon onmogelijk aan het oog van de lezer ontsnappen.

Werd die bescherming aangebracht uit vrees voor eventuele vorstschade, of als bescherming egen mogelijke slibbesmeuring naar aanleiding van de baggerwerken in de parkvijver, of had men dat gedaan omwille van de felle kritiek die het beeldje te verduren had gekregen?

Dat laatste kwam zeker niet in aanmerking, want tijdens de ontslibbingswerken werd de toegang tot het park verboden voor wandelaars omwille van ontploffingsgevaar (23). Uiteraard wist ook de katholieke pers dat men dat niet had gedaan omwille van de kritiek. Maar dat Flora tijdelijk ingepakt zat tussen stro en planken was voor de behoeders van onze goede zeden al een hele opluchting. Hoe dan ook zij zagen uiteraard de bloemengodin liever verdwijnen:

"In elk geval is het een goed gedacht geweest en men mag ze zoo gerust laten.

Of liever, nu men ze zoo goed ingepakt heeft, zou men haar best wegvoeren naar warmer streken." (24).

Nu Flora ingepakt zat luwde de storm over haar aanwezigheid in het park. Maar niet voor lang.

Het was vooral *De Duinengalm* die scherp van leer trok tegen de aanwezigheid van Flora in het stadspark. De andere lokale katholieke krant *De*

Zeewacht had blijkbaar veel minder last van de aanwezigheid van Flora in het stadspark. Slechts terloops kwam zij ter sprake in een artikelje waarin *De Zeewacht* enkele misvattingen rechtzette in verband met de ontwerper en uitvoerder van het bloemenuurwerk, en de recente verfraaiing van het bloemenuurwerk met rotspartijen, dit naar aanleiding van een polemiek daaromtrent in de Gentse socialistische pers (25). In dat artikelje distantieerde *De Zeewacht* zich voor het eerst van Flora:

“Wij (= *De Zeewacht*) houden eraan de blote Flora van onze rugge te duwen en z’over te laten aan kameraad Zuul (= socialisten)”. (26)

(wordt vervolgd)

VOETNOTEN

(17) Er is sprake van een praalfontein omwille van de combinatie van een beeldengroep met bevallige watervalletjes.

(18) *De Zeewacht*, jg. 44, 05.03.1938, nr. 15, pag. 6.

(19) *De Duinengalm*, jg. 63, 26.03.1938, nr. 12, pag. 2.

(20) De prijsofferte van de nv Tuinbouw Flora dateert van 21.03.1938 en op 01.04.1938 meldt de krant *De Duinengalm* dat de pilasters reeds met elkaar kunnen worden verbonden met de betonnen verbindingselementen.

(21) *De Duinengalm*, jg. 63, 12.08.1938, nr. 32, pag. 3.

(22) *De Duinengalm*, jg. 63, 23.09.1938, nr. 38, pag. 3.

(23) Tijdens de ontslibbingswerken werd tal van oorlogsmateriaal, zowel wapens als munitie gevonden.

(24) *De Duinengalm*, jg. 63, 09.12.1938, nr. 49, pag. 1.

(25) Die misvatting berustte op een naamverwisseling. Waarom de Gentse socialistische pers daarrond een polemiek schepte is mij een raadsel.

(26) *De Zeewacht*, jg. 44, 01.10.1938, nr. 40, pag. 5.

